

Viktorija Kaasik - suurte hobuste kasvataja

OMA HOBU

OKTOOBER 5 | 2011

Turvas allapanuna
Ratsavibulaskmine

Päärdu tall

**Budjonnõi
hobune**

**Eesti hobuse
päev Kurgjal**

**Kestvushobune
Oopus**

HIND 4 EUR

ISSN 1736-1435

9 771736 143002

Vibu ja noolega hobuse seljas

TEKST: MARIAM SELGE
FOTOD: KASSAI HORSEBACK
ARCHERY SCHOOL AUSTRIA

lidsete ratsarahvaste
meisterlik oskus ratsa
vibu lasta tagas neile
võite paljudes lahingutes.

Enesekindlatele Rooma leegionäridele sai 53. aastal eKr Carrhae lahingus osaks Partia ratsavibulaste hävitav noolerahe. Pärimuse järgi hobuse seljas elanud hunnide juht Attila oli 5. sajandil nii kardetud, et sai hüüdnimeks Issanda Vits. Osale endisest hunnide alast asusid 9. sajandil madjarid ehk ungarlased, kes oma vibudega hoidsid hirmu all Lääne-Euroopat praeguse Hispaania välja.

Just Ungaris on sündinud Lajos Kassai, kes taaselustas vanade aegade kunsti. Lapsepõlvest peale igast vähegi sobivast esemest vibusid valmistanud mehe nimel on tänaseks neli maailmarekordit. Ratsa vibulaskmisest lõi Kassai spordiala, mida, nagu teisigi võitluskunste, iseloomustab hulk tasemeid ning neile vastavad kaftani ja vöö värvid. Kõrgemale tasemele tõusta on võimalik võistlustel ettenähtud norme täites. Seejärel võib juba

Treening Kassai koolis Ungaris.

omandatud oskusi ja teadmisi algajatele edasi anda.

Ent Kassai kooli liikmeks ja võistlustele pääseda pole lihtne: tuleb vähem kui tunniga joosta 10 km, seejärel kaks tundi sadulata traavi sõita ning poolteise tunni jooksul 500 noolt lendu lasta. Neist enam kui pooled peavad ka märklauda tabama. Küllalt karm eksam tõestab ratsa vibulaskmiseks vajalikku füüsilist vormi. Juba treeningutelegi pääsemiseks peab läbima testi. See koosneb 5 km jooksust, takistusriba läbimisest, mõõgavõitlusest, liikumatuna paigalseisemisest, sõjakisast, luuletuse ning laulu esitamisest. Katsetega kontrollitakse omadusi, mida ratsavibulaste kogukond oma uues liikmes näha tahab.

Sportlikul tasemel harrastab ratsa vibulaskmist maailmas umbes 350 inimest. Oma lõbuks tegeleb neid alaga märksa rohkem. Kassai loodud keskusest Ungaris on tütarkoole võrsunud paljudes riikides. Need paiknevad USA-s, Kanadas, Slovakkias, Saksamaal ja Austrias. Esindusi leidub ka Norras, Tšehhis, Bulgaarias, Rumeenias, Hiinas ning Uus-Meremaal.

Et Ungari kooli nõutavad eksamid mõjusid heidutavalt, eelistasin spordiala proovida mujal. Saksakeelse kultuuri-ruumi lembuse tõttu langes valik mugava asukohaga Viini külje all paikneva *Horseback Archery School Austria* kasuks. Seda juhib Johannes Fischnaller. Varem ratsutamise ja

vibulaskmisega eraldi tegelenud, avastas ta 2000. aastal neid harrastusi ühendava Kassai kooli. Sellest ajast peale on ta pühendunud ratsa vibulaskmise õppimisele ning õpetamisele.

Võitluskunstiga on võimalik tutvust teha igakuistel seminaridel, mis kestavad ühe nädalavahetuse. Osavõtjaid võib olla kuni kaheksa, ent käesoleva aasta 14. ja 15. mail jagunes treeneri tähelepanu vaid ühe Viinis elava sakslase ning siinkirjutaja vahel.

Austrias ratsa vibulaskmist õppimas

Suviselt päikselisel laupäevahommikul sõidutas rong mind läbi maalilise Weinvierteli väiksesse Neubau-Kreuzstetteni külakesse. Sealne vana tellisetehas on ümber ehitatud ratsakeskuseks. Siuna looklevat teed mööda jalutades jõudsin esmalt hobusekoplite juurde. Kohe torkas silma suur silt kirjaga, mis keelas hobuste meelevaldse toitmise. Juures oli ka põhjalik seletus, miks selline möödakäija jaoks kahjutuna tunduv tegevus lubatud pole: märgitud olid ohud koolikutest hobustevaheliste kakkuste ja inimeste hammustamiseni.

Ühel karjamaal seisis jurta, millest tundsin ära õige koha. Koplis siblisid kanakari ning pidevalt kirev kukk. Kuigi seminari alguseni oli jäänud napilt pool tundi, ei

Mariam Selge. Foto: Liis Liblikmaa

Ühel karjamaal seisib jurta, millest tundsin ära õige koha.

näinud ma peale loomade hingelistki. Kasvav rahutus vaigistati pea, Fischnaller ilmus saadetuna teisest seminarist. See oli Berliinist pärit Susanna Richter, kes lubas end kutsuda Susiks. Istusime koplivärava juures pinkidele ning tutvusime üksteise tegevusala ja varasemate kogemustega hobuste ning vibude vallas. Mind kui kunstiajaloo tudengit kõnetas eriti treeneri doktorikraad samas valdkonnas.

Teoriast esimeste laskudeni

Seejärel tõi Fischnaller sadularuumist välja hulga vibusid ning nooli. Et minul puudusid igasugused vibualased teadmised ja teine seminarist oli kunagi veidi sportvibu lasknud, alustas treener teooriaga päris algusest. Kõlas hulk senitundmatuid sõnu, mis tähistasid vibu ning noolte osi. Praktika käigus sai hiljem enamik sõnavarast siiski selgeks.

Ratsa vibulaskmiseks kasutatakse lühikesi, sageli ka ebasümmeetrilisi rekurvvibusid. See tuleb vajadusest laskeriista vabalt üle hobuse pea liigutada. Ratsavibud on säilitanud oma ajalooliselt lihtsa, „selle õige vibu“ välimuse, kuigi nende valmistamiseks võib kasutada sünteesilisi materjale. Erinevalt sportvibudest pole lubatud lisada sihikuid ega muud tehnikat.

Meile näidati vibunööri vibule pealepanekut ning demonstreeriti laskmisaendit. Saime käes hoida ja püüda vinnastada erinevaid vibusid. See osutus väga raskeks! Lõpuks saime enda käsutusse lastevibud. Nii Susi kui mina leidsime, et neid peavad kasutama küll väga tugevad lapsed, sest meiltki nõudsid lastevibud alguses küllalt suurt pingutust. Harjutamise käigus ja tehnika paranedes muutus vinnastamine siiski lihtsamaks.

Fischnaller aitas meil tupid nooltega vööle kinnitada, misjärel asusime treeningplatsi poole teele. Jalutasime ülesmäge läbi tihniku, mis oma lopsakuses mõjus rohelse tunnelina. Enne laskma asumist tuli käte säästmiseks sõrmed teipida ning käsivarrele (kaitseks tagasilöögi eest) käekaitse kinnitada. Õppisime tundma meeste ja naiste vahelist anatoomilist erinevust, millest varem teadlik ei olnud: nimelt on naiste küünarvars kumeram, mistõttu kipub see vibu tagasilöögist kergemini viga saama.

Treener demonstreeris vibulaskmise kolmeetapilist vormi vibu tõstmisest ja vinnastamisest kuni lasuni. Harjutamiseks õiget tehnikat ning hingamist, saatsime esialgu nooled lihtsalt künkasse. Fischnalleri meetodi järgi on iga algus lihtne: ilma ühegi märklauata pole lihtsalt võimalik mööda lasta.

Treening Kassai koolis Ungaris.

Austria kooli õpilane Fischnalleri keskuse viburajal.

Alles mõne aja pärast pani ta üles kaks pappketast, mida sihtsime alguses väga lähedalt. Tabamuse korral võis astuda sammu tagasi ja proovida kaugemalt, möödalasu korral tuli taas distantsi sammu võrra lühendada. Nõnda saime omas tempos areneda. See meetod peaks vältima frustratsiooni, mis algajal liig suure kauguse tõttu mööda lastes tekib. Mina läksin sellest hoolimata mõnevõrra närvi, kui Susi taas sammu märklauast eemale ning mina lähemale pidin astuma. Distants tekitas siiski võistlusmomendi.

Töö hobustega

Pärastlõunaks oli ette nähtud töö hobustega. Treener juhtis meid koplis musta ning raudja hobuse juurde, kes lasid endale meeleldi nõörpäitsed pähe panna. Susi ratsuks sai friisi mära Carina, kellega Fischnaller taaskehastustel esinemas käib. Mulle anti raudjas tšehhi soojavereline Noyan, kelle nimi tähendab mongoli sõjaväes tuhatkonna juhti. Varem voltižeerimishobuse elu elanud Noyan on praegu treeneri võistlusratsu.

Hobused puhastatud, panime neile sadulata sõitmiseks mõeldud *bareback pad'*id selga. Kassai koolis sõidavad kõik algajad ilma sadulata: nõnda pole neil võimalik oma vigu peita. Alles teatava taseme saavutamisel võib ümber kolida spetsiaalsesse hunnide sadulasse, mille kõrge esi- ja tagakaar lubavad jalustel kindlalt püsti seista. Teiste sadulatega pole võimalik jalustel sirgelt seistes end igas suunas pöörata ning seejuures tasakaalus püsida, poolistakus ei saa aga samuti lasta.

Asutasime end juba tuttavale teele läbi rohelse tunneli. Seekord olid aga vibude asemel kaasas *carrot stickid*, pallid ja mõõgad. Esmalt suundusime ringaeda. Nöörid

maas lebamas, seisid hobused moka tõllakil ühe koha peal ja igavlesid, samal ajal kui meie kikkis kõrvu teooriat kuulasime.

Fischnaller rääkis meile hobupsühholoogia alustaladest ning treeningu baaspõhimõtetest. Seejuures rõhutas ta sõprust ja võrdväärset partnerlust, ent otsustusõiguses jääb 51% ikkagi inimesele. Hobune peab kartmatult aktsepteerima kõike, mida inimene teeb. Fischnaller silitas hobust *carrot stickiga*, loopis seda üle tema selja ning lõi sellega piitsa kombel täiest jõust vastu maad. Mina ehmusin eemale, ent Carina liigutas vaevu kõrvu. Mürglist enam huvitasid seda stoilist mära liivas kasvavad üksikud rohulibled.

Kõneldes Parelli mängudest, pani treener hobuse vaid mõne pilgu või käeviipega soovitud suunas liikuma. Kui peaaegu telepaatiline suhtlemine ei toimi, tuli kõigepealt puudutada hobuse karva, seejärel nahka, siis juba sõrmeotstega suruda. Äärmuslikul juhul võis sõrmed hobusesse suruda kui kotkas küüned jänese selga. Õpetanud meile, millise kehakeelega looma endast eemale astuma panna või hoopis juurde kutsuda, lasi Fischnaller meil Carina ja Noyani peal praktiseerida.

Keskaegset kunsti iseloomustab põhimõte, et amat sorti inimesi kujutatakse hästi liikuvatena. Mida püham tegelane, seda staatilisem ta aga on. Sarnasel kombel liigutab hobuhierarhias kõrgemal seisev ennast vähem. Fischnaller võis liikumatult paigal seista ning nõõri ühest käest teise liigutades lasta hobusel enda ümber sammuda ja traavida. Ühtki kiirusemuutust ei toimunud enne uut käsku. Ei mingit sahmerdamist, karjumist, hobuse sabas enese hingetuks jooksmist! Maksimaalne tulemus saavutati minimaalse pingutusega.

Johannes Fischnaller isiklikult Noyanil.

Mis treeneri käes paistis imelihtne, ei õnnestunud meil ligilähedaseltki järele teha. Leppisime sellega ja sidusime pikad nõõrid hobuste lõua alla ratsmeiks. Enne veel, kui võisime sadulasse tõusta, kõneles Fischnaller meile ohutustehnikast ning hobuse ühe ratsmega peatamisest.

Uued juhtimisvõtted

Üldiselt olid aga ratsmed rohkem vormitäreteks, need polnud eriti kasutamiseks mõeldud. Minu inglise stiilis ratsutamise taust osutus problemaatiliseks, kuna kippusin kogu aeg ratsmeid lühikeseks korjama. Teisel seminaristil, kes harjunud lääneratsutamisega, oli kergem need rahulikult kaelale lebama jätta. Minu vea parandamiseks võttis treener kõie Noyani lõua alt lahti ja andis selle mulle vaid ühelt poolt kätte. Häda korral hobuse voldile võtmise võimalus säilis, ent ratsme otsas rippuda ei saanud.

Juhtimisvõtted tuli pea täielikult ümber harjutada. Et Noyan oli üsna elav ning hoogne ratsu, polnud tema liikumasaamisega probleeme. Peatamine oli aga vähemalt

esialgu mõistatus. Olen harjunud hobust suulise või vähemalt mingisuguse ratsme vastu sõitma. Nüüd tuli lihtsalt lödvestunult istuda ja sügavalt välja hingata. Fischnaller jutustas ühest oma hobusest, kes on nõnda tundlik, et söidu ajal ettevaatamatult välja hingates võis ratsanik end hobuse kaelalt leida. Carinal peatumisega probleeme polnud – tema seisis suurima heameelega keset ringaeda ning nosis rohtu süüa.

Kui olime natuke üleminekuid harjutanud, võttis treener pallid, mida üksteisele viskama pidime. Carina oli nii kõigutamatu, et võisin vabalt palli vastu teda või tema jalge vahelt läbi visata. Noyan reageeris aga elevamalt. Võimalik, et minu idee, nagu peaks hobune lendavat palli kartma, projitseerus talle. Või siis pinguldasin end palli püüdmiseks pöörates nõnda, et Noyan pidas seda sooviks joosta hoogsat traavi. Mine sa tea. Igal juhul olime sunnitud pallimängu varem ära lõpetama. Kuna mul oli ratsutamisse tekkinud poolteiseaastane paus, osutus palli lähenedes alt ära jooksva hobuse enda ja maa vahel hoidmine sadulata keeruliseks.

Siirdusime ringiaast suurele platsile, kus treener Susi kordele võttis. Tema polnud kunagi sadulata traavi sõitnud. Sadulagagi olevat maastikul vaid sammu ning galoppi tehtud. Minule anti ülesandeks Noyaniga sammu-traavi üleminekuid harjutada. Ühes allüüris ei tohtinud seejuures püsida üle viie-kuue sammu. Noyani varasema voltitserimistööst tõttu oli ta väga kergesti nõus automaatrežiimile lülituma. Fischnaller aga ei tahtnud, et tema hobune masinana käituks.

Üle kahe tunni hobustega tegelenud, olime surmväsinud. Mõne hetke hobuse laudjal lebedes meeletut informatsioonikogust seedinud, tulime seljast alla. Hobused said lõpuks ometi rahus rohtu süüa. Meil aga oli aeg hotelli ja koju taastuma sõita.

Treening Kassai koolis Ungaris.

Ungaris Kassai juures toimunud ratsavibulaste 3. Worldmeeting, 2011. a juuli.

Teine päev: alustame ajaloost

Ratsa vibulaskmise seminari teine päev tervitas meid külma vihmaga. Kui eelmisel hommikupoolikul olin oma valge naha punaseks põletanud, siis nüüd paistis Eestile tüüpilisem ilm olevat jõudnud ka Austriasse.

Imetlesin sadularuumis sadulaid, mis olevat Kassai järgi Austrias teha lastud. Kassai sadulad on küll ratsanikule vibulaskmiseks suurepärased, ent peaaegu ühelegi hobusele ei sobi. Jutt liikus sadulate ajaloole ning võrdlusele rooma sadulatega – noil oli ratsanik nelja sarve vahele kiilutud. Nõnda on keeruline alla kukkuda, ent ka võimatu vibu lasta.

Kuulunud küll juba Caesari (100-44 eKr) armee hulka, said ratsavibulased Rooma abivägede loomulikuks osaks alles Vespasianuse ajal (keiser 69-79 pKr). Siiski suutsid ratsarahvaste mobiilsed väed Rooma leegionidele palju kahju tekitada. Kuulsa selja taha suunatud partia lasu kõrval leidis teisigi tõhusaid taktikaid. Kantaabria sõdadest (29-19 eKr) sai tuntuks ring, millel galopeerides lasid sõdalased oma nooled välja nii vastase väele lähenedes, sellest möödudes kui ka tagasi pöördudes. Ringi kaugemas osas haarasid sõdalased uute noolte järele. Selline ringikujuline lahingurivi tagas pideva noolterahe, mistõttu roomlastel polnud muud teha kui oma kilpide varjus selle lõppu oodata.

Vibu ja nooled käes hobusekoplite vahel seistes ning liiva peale joonistatavaid lahinguplaane jälgides muutus auditooriumivaikuses õpitu ühtäkki elavaks. Kõrvus kõlas tuhandete raske relvis meeste sammude kõmin, nende

poole kihutavate metsikute ratsanike sõjakisa. Järgneb nooltevihhin, leegionid langevad kilpide alla varju – kabjad ning nooled paiskavad tohutult tolmu üles, nähtavus kaob. Kopsud põlevad kuumuses, ajab kõhima... Ent siis äratav külm vihmasabin vahemerelisest kujutelmast.

Aeg ise harjutama hakata. Korraliku sõdalase päeva-plaani kuulub kindlasti hommikuvõimlemine. Veri käima saadud ning eilsest kanged kohad liikuma pandud, võtsime vibud ja asusime laskma. Susil edenes see päris hästi, ta jõudis märklauast sammhaaval kaks korda kaugemale kui mina. Poolte noolte möödalaskmine ärritas mind, mistõttu hakkasin ainult rohkem eksima.

Uued nipid

Olin juba päris meeleheitel, kui Fischnaller otsustas meile midagi uut õpetada. Hobuse seljast laskmiseks tuleb korraga käes hoida kolme või enam noolt, mis on kiirloomise jaoks sobivalt sätitud. Sadulas pole aega tupest noolt otsida ning seda vibunöörile sättida. Loetud sekundeid, mis hobusel märklauast mööda galopeerimiseks kuluvad, tuleb laskmiseks kasutada.

Kui senini oli noole kobamisi vibunöörile saamine üsna kaua aega võtnud – maas on see veel lubatav – siis nüüd õppisime kiiremat meetodit. Parem käsi surutakse rusikasse, põial peopesas. Seejärel tuleb haarata noole ots nimetis- ja keskmise sõrme vahele nõnda, et nokk on surutud vastu pöidla lihavat osa. Kui nokk on õiget pidi, jookseb see kätt vastu vibunööri libistades ise kenasti rõngani ehk laskmisaendisse.

Hobuste ilus karjaelu.

Kiirele laadimisele sain ruttu pihta. Et me kõik olime väga ära külmunud, võis minul olla võrreldes soojema kliimaga harjunutega sõrmegümnaastikaks mõningane eelis. Fischnalleri väitel oligi too päev oma umbes $+12^{\circ}\text{C}$ temperatuuriga vibulaskmise harjutamiseks alumine piir, kuigi tema Šveitsi õpilased pidavat mägedes ka külmema ilmaga toime tulema. Samas pole kanged sõrmed kehva ilma puhul ainus probleem – vihm ja külm mõjuvad ka vibule halvasti.

Eduelamus kiirraadimise õppimisel mõjus ergutavalt. Nüüd juba kolm noolt korraga käes, hakkas mul paremini minema. Igas tupetäiest tabas üks nool rohkem märki kui eelmisest, sammhaaval nihkusin minagi märklauast kaugemale. Jõudsin veidrale tõdemusele, et pappketta tabamiseks tuleb sellest mööda sihtida.

Lendavad noad ja teised teravad elamused

Siis aga kutsus treener meid abihoonesse, kus leidsid mõndagi treeninguks vajalikku: „hobune“, peegel, viskerelvad ning puust märklaud. Fischnaller demonstreeris kirveste, kaksikkirve, nugade ja shurikenide ehk visketähtede heitmist. Proovisime meiegi. Nuge ning kirveid tuleb visata pehme randmeliigutusega, milleks mina end talitseda ei suutnud. Märksa lõbusam oli täiest jõust ja sõjakisa saatel shurikene märklaua poole teele saata. Egas iga päev saa karjuda ning asju loopida!

Märganud hobuse selga hüppamise harjutamiseks mõeldud riistapuud, tutvusime ka sellega. Fischnaller oli „hobuse“ ehitanud vanametallist jalgadele, mille kõrgust sai muuta. Seljaks oli laudadest kokku löödud poolkaar, mis kaetud kunstmuruga. Roheline hobune roheliste ratsanikele! Nagu algajad nekrutid muiste, üritasime enne ehtsa hobuse kiusamist sellele tünjale ponile selga saada. Pingutustest hoolimata ei saanud meie hüppeid seekord edu.

Kulminatsioon läheneb

Nagu esimeselgi päeval, ootasid meid pärast lõunasööki hobused – taas Noyan ja Carina. Õnneks oli vihm järele jäänud, aeg-ajalt rõõmustas meid isegi mõni üksik päikesekiir. Puhastanud porised hobused, ronisime mudas libisedes harjutusväljakule. Fischnaller võttis lühemas küljes muldvalli ees paiknevalt kolmelt suurelt märklaualt katted ära.

Asunud nõutud distantsile, tõmbasime hobuse nõõri piisava varuga vöö vahelt läbi, seda loomulikult kinni sidumata. Jälgisime, et loom seisaks piisavalt kaugel selja taga, et me ei lööks teda vibu lastes näkku. Ja laskmine algas!

Märklaud oli kaugemal kui maksimumdistants, milleni hommikul põhupakkidele kinnitatud pappketastel harjutades olin jõudnud. See-eest olid ratsaväljakul asetsevad märgid suuremad ning oma ehtsuses tekitasid õhinat. Ka selja taga seisev sõjaratsu suurendas motivatsiooni.

Esimene nool läks sisse. Susil samuti. Teine ka, Susil samuti. Kolmas pihtas! Mõni nool tabas isegi keskpunkti, vaid vähesed lendasid päris mööda. Sisemuses valitsesid õnnetunne ja ootusärevus – varsti pidi tulema hetk, kus laseme vibu hobuse seljast!

Kaua oodatu jõudiski kätte. Treener aitas meid hobuse selga, ulatas järele ka vibu ja nooled. Sisemus värises põnevusest – kas saan hakkama? Vaimusilmas galopeerisid väledad ratsud, kelle osavad ratsanikud saatsid nooli teele otseku automaadivalangust... Üritasin teadlikult lödvestada oma keha, mis kippus vibunõõriga resoneerima.

Tagasi reaalsusesse: treener instrueeris meid hobuse ootamatu käitumise korral vibu endast kaugele eemale viskama. Seejärel paigutas ta meid märklaudadega paralleelselt seisma. Minu suurest sisemisest pingest hoolimata püsis Noyan suurepäraselt paigal, jäädes vaat et magamagi. See hobune tundis oma tööd ning tegi seda meelsasti.

Kui tupp tühjaks sai, käisime noolte järel. Ratsu tuli

märklaua ees sellisesse asendisse sättida, et oleks võimalik teda vigastamata ja end seljast alla tõmbamata nooled välja sikutada. Mööda või suisa üle valli lennanud nooled tõi ära Fischnaller.

Esimene nool liikuva hobuse seljast

Harjutanud seisva hobuse seljast, tuletasime meelde mitme noole korraga käes hoidmist ning kiirlaadimist. Seejärel suunasime ratsud risti üle väljaku sammuma ja lasime esimest korda liikuva hobuse seljast! Nii laadimine kui sihimine muutusid raskemaks, nool ei tahtnud nõõrile minna ning kippus sihtides vasaku käe pealt alla kukkuma. Selle vastu aitas vibu diagonaalsemaks kallutamine.

Lisandus ka hobuse juhtimise raskus – laskmiselt tagasi tulles võis ratsmeid põgusalt ühe käega puudutada, ent kohe oli vaja tupest uued nooled välja võtta ja kiirlaadimiseks õigesse asendisse sättida. Vänderdavaid hobuseid sirgeks sõita ning nurkade lõikamist vältida tuli peamiselt ikkagi säärite ja istaku abil. Viimast küll vaid ideaalis, sest vibu käsitlemise ning ülakeha pööramisega kaasnevad algajal paraku ka alakeha soovimatud liigutused.

Teine esimene traav

Kahel korral proovisime traavis vibu lasta. Kummalgi juhul suutsin läbi häda vaid ühe noole nokki saada ning sihimise ilmvõimatuse tõttu – ka kallutatud vibuga põrkab nool käelt minema – märklauast mitu meetrit mööda lasta. Seejuures oli tunne, otsekui sõitnuksin teist korda oma elu esimest traavi. Järsku oli see kõik lihtsalt nii raputav ja mina seljas meeletult ebakindel. Ometi olen varasematel aastatel palju ning meelsasti sadulata sõitnud.

Kuigi suuremate kiirusteni võimed ei küündinud, tekitas vibulaskmine sammuski kõvasti hasarti. Liigseks mõtlemiseks aega ei jäänud, tuli end kärmelt liigutada ja silmapilkselt otsuseid langetada. Võib-olla just seetõttu tundus mulle, et hobuse seljast läks vibulaskmine paremini kui maast. Polnud lihtsalt võimalik möödalastud noolt taga nutta ja ennast kiruda, vaid tuli kohe järgmise väljalaskmisele pühenduda.

Muidu väga aeglase inimesena suutsin siiski kahel korral kõik kolm noolt nõnda teele saata, et need ka märki tabasid. Ühel korral suutsin välja lasta isegi neli noolt, neist viimase juba pöörava hobuse seljast partlaste kombel selja taha. Tabasin! Fischnaller ergutas hüüetega ning juubeldas,

kui meil hästi läks.

Lõpp hea, kõik hea

Kui lähenes aeg lõpetada, oli mul veel kaks noolt käes. Esimesega tabasin vasakpoolseimat märklaua, ent teise laadimiseks kulus veidi liiga kaua. Kuna Noyan oli trenni jooksul järjest hoogsamat sammu astuma hakanud, jäi keskmine märklaud kiirelt selja taha. Otsustasin kähku ümber kolmanda kasuks. Pihtas!

Õnnestunud lõpp päevale, milles oli olnud nii vihma kui päikest, meeletuid kui võidurõõmu. Eelkõige aga kõva töö ja lõbus seltskond. Fischnaller lohutas kehvematel momentidel, et areng käib lainetena: vahepeal tundub, et miski ei õnnestu, siis aga läheb taas paremini. Selles treeneris olid ühendatud filosoof ja naljamees, haritlane ning sportlane. Tema muhe huumor mõjus alati julgustavalt ja innustavalt.

Tänasime hobuseid koostöö eest ning viisime nad tagasi koplisse. Seal kogunes osa karjast meie ümber. Fischnaller tutvustas loomi ja pidamis põhimõtteid. Kõik hobused elavad karjana suhteliselt avarates koplites, kus neil on ligipääs varjualusele. Loomupärased elutingimused tagavad terve närvikava ja koostöövalmiduse. Meie juures seisis üks armas, ent vana ja haigete jalgadega traavel, kelle treeneri kinnitusel oli siiski koht karjas elupäevade lõpuni.

Seminari võtsime kokku samas kohas pinkidel istudes, kus olime seda eelmisel hommikul alustanud. Too aeg tundus aga nüüdseks olevat aastatetagune. Fischnaller avaldas lootust, et näeb meid mõlemaid taas oma koolis. Kuigi ratsa vibulaskmist on võimalik õppida paljudes maades, soovin tagasi minna just Austriasse. Nii kogu ratsakompleksist kui ka Fischnallerist ja tema suhtest hobustega õhkus rahu, harmooniat, armastust. ■

Ratsa vibulaskmine

Ratsa vibulaskmise kohta on võimalik rohkem infot leida Lajos Kassai kodulehelt: http://www.horsebackarchery.com/index_eng.php

Johannes Fischnalleri juhitud Austria kooli koduleht: <http://www.horsebackarchery.net/> Viimaselt võib leida hulga videosid, millest eriti ülevaatlik on avatud uste päev Kassai orus ehk Ein Offener Tag im Kassai-Tal 2006.

Ratsutamiseks sobivate vibudega saab Eestis tutvust teha mõningates taaskehastusrühmades.